

ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವ ಸ್ತೋತ್ರಮ್

ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೇಂಕಟನಾಥಾಯಃ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರೀ |
ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯೋ ಮೇ ಸನ್ನಿಧತ್ತಾಂ ಸದಾ ಹೃದಿ ||

ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯಂ ದೇವಂ ನಿರ್ಮಲಸ್ಥಟಿಕಾಕೃತಿಮ್ |
ಆಧಾರಂ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ ಹಯಗ್ರೀವಮುಪಾಸ್ಮಹೇ || 1

ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧಂ ಶುದ್ಧಸ್ಥಟಿಕಮಣಿ ಭೂಭೃತ್ಪ್ರತಿಭಟಂ
ಸುಧಾಸದ್ರೀಚೀಭಿದ್ಯುತಿಭಿರವದಾತತ್ರಿಭುವನಮ್ |
ಅನಂತೈಸ್ತ್ರಯ್ಯಂತೈ ರನುಚಿಹಿತ ಹೇಷಾ ಹಲಹಲಂ
ಹತಾಶೇಷಾ ವದ್ಯಂ ಹಯವದನಮೀಡೇಮಹಿ ಮಹಃ || 2

ಸಮಾಹಾರಃ ಸಾಮ್ನಾಂ ಪ್ರತಿಪದಮೃಚಾಂ ಧಾಮ ಯಜುಷಾಂ
ಲಯಃ ಪ್ರತ್ಯೂಹಾನಾಂ ಲಹರಿ ವಿತತಿರ್ಬೋಧಜಲಧೇಃ |
ಕಥಾದರ್ಪಕ್ಷುಭ್ಯತ್ಕಥಕುಲ ಕೋಲಾಹಲಭವಂ
ಹರತ್ವಂತರ್ಧ್ವಾಂತಂ ಹಯವದನ ಹೇಷಾ ಹಲಹಲಃ || 3

ಪ್ರಾಚೇ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಚಿ ದಂತರ್ನಿಶಾಯಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾದೃಷ್ಟೇರಂಜನ ಶ್ರೀರಪೂರ್ವಾ |
ವಕ್ತ್ರೇ ವೇದಾನ್ ಭಾತು ಮೇ ವಾಜಿವಕ್ತ್ರಾವಾಗೀಶಾಖ್ಯಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿಃ || 4

ವಿಶುದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನ ಘನ ಸ್ವರೂಪಂ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ರಾಣನಬದ್ಧದೀಕ್ಷಮ್ |
ದಯಾನಿಧಿಂ ದೇಹಭೃತಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ದೇವಂ ಹಯಗ್ರೀವಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ || 5

ಅಪೌರುಷೇಯೈರಪಿ ವಾಕ್ಪ ಪಂಚೈಃ ಅದ್ಯಾಪಿ ತೇ ಭೂತಿಮದೃಷ್ಟಪಾರಾಮ್ |
ಸ್ತುವನ್ನಹಂ ಮುಗ್ಧ ಇತಿ ತ್ವಯೈವ ಕಾರುಣ್ಯತೋ ನಾಥ ಕಟಾಕ್ಷಣೀಯಃ || 6

ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯರಮ್ಯಾ ಗಿರಿಶಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿಃ ದೇವೀ ಸರೋಜಾಸನ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ |
ವ್ಯಾಸಾದಯೋಽಪಿ ವ್ಯಪದೇಶ್ಯವಾಚಃ ಸ್ಫುರಂತಿ ಸರ್ವೇ ತವ ಶಕ್ತಿಲೇಶೈಃ || 7

ಮಂದೋಽಭವಿಷ್ಯನ್ನಿಯತಂ ವಿರಿಂಚೋ ವಾಚಾಂ ನಿಧೇ ವಂಚಿತಭಾಗಧೇಯಃ |
ದೈತ್ಯಾಪನೀತಾನ್ ದಯಯೈವ ಭೂಯೋಽ ಪೃಥ್ಯಾಪಯಿಷ್ಯೋ ನಿಗಮಾನ್ ನ
ಚೇತ್ತ ಮ್ || 8

ವಿತರ್ಕಡೋಲಾಂ ವ್ಯವಧೂಯ ಸತ್ತ್ವೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಂ ವರ್ತಯಸೇ ಯತಸ್ತ್ವ ಮ್ |
ತೇನೈವ ದೇವ! ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಾಣಾಂ ಅಸ್ಪೃಷ್ಟ ಡೋಲಾಯಿತ ಮಾಧಿರಾಜ್ಯಮ್ || 9

ಅಗ್ನೌ ಸಮಿದ್ಧಾರ್ಚಿಷಿ ಸಪ್ತತಂತೋಃ ಆತಸ್ಥಿವಾನ್ ಮಂತ್ರಮಯಂ ಶರೀರಮ್ |
ಅಖಂಡಸಾರೈರ್ಹವಿಷಾಂ ಪ್ರದಾನೈಃ ಆಪ್ಯಾಯನಂ ವ್ಯೋಮಸದಾಂ ವಿಧತ್ನೇ || 10

ಯನ್ಮೂಲಮೀದೃಕ್ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ತತ್ತ್ವಂ ಯಾ ಮೂಲಮಾಮ್ನಾಯ ಮಹಾದ್ರುಮಾಣಾಮ್ |
ತತ್ತ್ವೇನ ಜಾನಂತಿ ವಿಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಾಃ ತ್ವಾಮಕ್ಷರಾಮಕ್ಷರಮಾತ್ಮಕಾಂತೇ || 11

ಅವ್ಯಾಕೃತಾದ್ ವ್ಯಾಕೃತವಾನಸಿ ತ್ವಂ ನಾಮಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ಚ ಯಾನಿ ಪೂರ್ವಮ್ |
ಶಂಸಂತಿ ತೇಷಾಂ ಚರಮಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ವಾಗೀಶ್ವರ ತ್ವಾಂ ತ್ವದುಪಜ್ಞವಾಚಃ || 12

ಮುಗ್ಧೇಂದುನಿಷ್ಯಂದವಿಲೋಭನೀಯಾಂ ಮೂರ್ತಿಂ ತವಾನಂದ ಸುಧಾ ಪ್ರಸೂತಿಮ್ |
ವಿಪಶ್ಚಿತಶ್ಚೇತಸಿ ಭಾವಯಂತೇ ವೇಲಾಮುದಾರಾಮಿವ ದುಗ್ಧಸಿಂಧೋಃ || 13

ಮನೋಗತಂ ಪಶ್ಯತಿ ಯಃ ಸದಾ ತ್ವಾಂ ಮನೀಷಿಣಾಂ ಮಾನಸ ರಾಜಹಂಸಮ್ |
ಸ್ವಯಮ್ ಪುರೋಭಾವ ವಿವಾದಭಾಜಃ ಕಿಂಕುರ್ವತೇ ತಸ್ಯ ಗಿರೋ ಯಥಾರ್ಹಮ್ || 14

ಅಪಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧಂ ಕಲಯಂತಿ ಯೇ ತ್ವಾಮ್ ಆಪ್ಲಾವಯಂತಂ ವಿಶದೈರ್ಮಯೂಖೈಃ |
ವಾಚಾಂ ಪ್ರವಾಹೈ ರನಿವಾರಿತೈಸ್ತೇ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ಮಂದಯಿತುಂ ಕ್ಷಮಂತೇ || 15

ಸ್ವಾಮಿನ್ ಭವದ್ಧ್ಯಾ ನ ಸುಧಾಭಿಷೇಕಾತ್ ವಹಂತಿ ಧನ್ಯಾಃ ಪುಲಕಾನುಬಂಧಮ್ |
ಅಲಕ್ಷಿತೇ ಕ್ವಾಪಿ ನಿರೂಢಮೂಲಂ ಅಂಗೇಷ್ಟಿವಾನಂದ ಧುಮಂಕುರಂತಮ್ || 16

ಸ್ವಾಮಿನ್! ಪ್ರತೀಚಾ ಹೃದಯೇನ ಧನ್ಯಾಃ ತ್ವದ್ಧ್ಯಾ ನ ಚಂದ್ರೋದಯ ವರ್ಧಮಾನಮ್ |
ಅಮಾಂತಮಾನಂದ ಪಯೋಧಿಮಂತಃ ಪಯೋಭಿರಕ್ಷಾಂ ಪರಿವಾಹಯಂತಿ || 17

ಸ್ವೈರಾನುಭಾವಾಸ್ತ್ವ ದಧೀನ ಭಾವಾಃ ಸಮೃದ್ಧವೀರ್ಯಾಸ್ತ್ವ ದನುಗ್ರಹೇಣ |
ವಿಪಶ್ಚಿತೋ ನಾಥ ತರಂತಿ ಮಾಯಾಂ ವೈಹಾರಿಕೀಂ ಮೋಹನ ಪಿಂಠಿಕಾಂ ತೇ || 18

ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ಮಿತಾನಾಂ ತಪಸಾಂ ವಿಪಾಕಾಃ ಪ್ರತ್ಯಗ್ರನಿಶ್ರೇಯಸ ಸಂಪದೋ ಮೇ |
ಸಮೇಧಿಷೀರಂಸ್ತವ ಪಾದಪದ್ಮೈ ಸಂಕಲ್ಪ ಚಿಂತಾಮಣಯಃ ಪ್ರಣಾಮಾಃ || 19

ವಿಲುಪ್ತ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಲಿಪಿ ಕ್ರಮಾಣಾಮ್ ಸುರೇಂದ್ರ ಚೂಡಾಪದ ಲಾಲಿತಾನಾಮ್ |
ತ್ವದಂಘ್ರಿ ರಾಜೀವ ರಜಃಕಣಾನಾಂ ಭೂಯಾನ್ ಪ್ರಸಾದೋ ಮಯಿ ನಾಥ! ಭೂಯಾತ್ ||
20

ಪರಿಸ್ಪುರನ್ನೂಪುರ ಚಿತ್ರಭಾನು ಪ್ರಕಾಶ ನಿರ್ದೂತ ತಮೋನುಷಂಗಾಮ್ |
ಪದದ್ವಯೀಂ ತೇ ಪರಿಚಿನ್ಮಹೇ ಽಂತಃ ಪ್ರಬೋಧ ರಾಜೀವ ವಿಭಾತ ಸನ್ಧ್ಯಾಮ್ || 21

ತ್ವತ್ಕಿಂಕರಾಲಂಕರಣೋಚಿತಾನಾಂ ತ್ವಯೈವ ಕಲ್ಪಾಂತರ ಪಾಲಿತಾನಾಮ್ |
ಮಂಜುಪ್ರಣಾದಂ ಮಣಿನೂಪುರಂ ತೇ ಮಂಜೂಷಿಕಾಂ ವೇದಗಿರಾಂ ಪ್ರತೀಮಃ || 22

ಸಂಚಿಂತಯಾಮಿ ಪ್ರತಿಭಾದಶಾಸ್ಥಾನ್ ಸಂಧುಕ್ಷಯಂತಂ ಸಮಯ ಪ್ರದೀಪಾನ್ |
ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲ್ಪದ್ರುಮ ಪಲ್ಲವಾಭಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮುದ್ರಾ ಮಧುರಂ ಕರಂ ತೇ || 23

ಚಿತ್ತೇ ಕರೋಮಿ ಸ್ಫುರಿತಾಕ್ಷಮಾಲಂ ಸವ್ಯೇತರಂ ನಾಥ ಕರಂ ತ್ವದೀಯಮ್ |
ಜ್ಞಾನಾಮೃತೋದಂಚನಲಮ್ಪಟಾನಾಂ ಲೀಲಾಘಟೀ ಯಂತ್ರಮಿವಾಶ್ರಿತಾನಾಮ್ || 24

ಪ್ರಬೋಧ ಸಿಂಧೋರರುಣೈಃ ಪ್ರಕಾಶೈಃ ಪ್ರವಾಲ ಸಂಘಾತಮಿವೋದ್ವಹಂತಮ್ |
ವಿಭಾವಯೇ ದೇವ ಸಪುಸ್ತಕಂ ತೇ ವಾಮಂ ಕರಂ ದಕ್ಷಿಣಮಾಶ್ರಿತಾನಾಮ್ || 25

ತಮಾಂಸಿ ಭಿತ್ವಾ ವಿಶದೈರ್ಮಯೂಖೈಃ ಸಂಪ್ರೀಣಯಂತಂ ವಿದುಷಶ್ಚಕೋರಾನ್ |
ನಿಶಾಮಯೇ ತ್ವಾಂ ನವಪುಣ್ಣರೀಕೇ ಶರದ್ಭನೇ ಚಂದ್ರಮಿವ ಸ್ಫುರಂತಮ್ || 26

ದಿಶಂತು ಮೇ ದೇವ ಸದಾ ತ್ವದೀಯಾಃ ದಯಾತರಂಗಾನುಚರಾಃ ಕಟಾಕ್ಷಾಃ |
ಶ್ರೋತ್ರೇಷು ಪುಂಸಾಮಮೃತಮ್ ಕ್ಷರಂತೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ಸಂಶ್ರಿತ ಕಾಮಧೇನುಮ್ || 27

ವಿಶೇಷವಿತ್ಪಾರಿಷದೇಷು ನಾಥ! ವಿದಗ್ಧ ಗೋಷ್ಠೀಸಮರಾಂಗಣೇಷು |
ಜಿಗೀಷತೋ ಮೇ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕೇಂದ್ರಾನ್ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರ ಸಿಂಹಾಸನಮಭ್ಯುಪೇಯಾಃ || 28

ತ್ವಾಂ ಚಿಂತಯಂಸ್ತನ್ಮಯತಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಃ ತ್ವಾಮುದ್ಗುಣನ್ ಶಬ್ದಮಯೇನ ಧಾಮ್ನಾ |
ಸ್ವಾಮಿನ್ ಸಮಾಜೇಷು ಸಮೇಧಿಷೀಯ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಾದಾಹವ ಬದ್ಧಶೂರಃ || 29

ನಾನಾವಿಧಾನಾಮಗತಿಃ ಕಲಾನಾಂ ನ ಚಾಪಿ ತೀರ್ಥೇಷು ಕೃತಾವತಾರಃ |
 ಧ್ರುವಂ ತವಾನಾಥಪರಿಗ್ರಹಾಯಾಃ ನವಂ ನವಂ ಪಾತ್ರಮಹಂ ದಯಾಯಾಃ || 30

ಅಕಂಪನೀಯಾನ್ಯಪನೀತಿ ಭೇದೈಃ ಅಲಂಕೃಷೀರನ್ ಹೃದಯಂ ಮದೀಯಮ್ |
 ಶಂಕಾಕಳಂಕಾಪಗಮೋಜ್ವಲಾನಿ ತತ್ತ್ವಾನಿ ಸಮ್ಯಂಚಿ ತವ ಪ್ರಸಾದಾತ್ || 31

ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಮುದ್ರಾಂ ಕರಸರಸಿಜೈಃ ಪುಸ್ತಕಮ್ ಶಂಖಚಕ್ರೇ
 ಬಿಭ್ರದ್ಭಿನ್ನಸ್ಥಟಿಕರುಚಿರೇ ಪುಂಡರೀಕೇ ನಿಷಣ್ಣಃ |
 ಅಮ್ಲಾನಶ್ರೀರಮೃತವಿಶದೈರಂಶುಭಿಃ ಪ್ಲಾವಯನ್ಮಾಂ
 ಆವಿರ್ಭೂಯಾದನಘ ಮಹಿಮಾ ಮಾನಸೇ ವಾಗಧೀಶಃ || 32

ವಾಗರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಹೇತೋಃ ಪಠತ ಹಯಗ್ರೀವಸಂಸ್ತುತಿಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ |
 ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರಿಣಾ ವೇಂಕಟನಾಥೇನ ವಿರಚಿತಾಮೇತಾಮ್ || 33

ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಸಿಂಹಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಶಾಲಿನೇ |
 ಶ್ರೀಮತೇ ವೇಂಕಟೇಶಾಯ ವೇದಾಂತಗುರವೇ ನಮಃ || 34

|| ಇತಿ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಸಿಂಹಸ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ
 ಶ್ರೀಮದ್ವೇಂಕಟನಾಥಸ್ಯ ವೇದಂತಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಕೃತಿಷು
 ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಸ್ತೋತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮ್ ||